

Gail Weatherill

Demencja

profesjonalny przewodnik
dla opiekunów

Sprawdzone zasady opieki nad osobą chorą,
by zapewnić wszystkim bezpieczeństwo i spokój

Demencja

**profesjonalny przewodnik
dla opiekunów**

Gail Weatherill

Demencja

profesjonalny przewodnik
dla opiekunów

Sprawdzone zasady opieki nad osobą chorą,
by zapewnić wszystkim bezpieczeństwo i spokój

vital
GWARANCJA ZDROWIA

REDAKCJA: Mariusz Golak
SKŁAD: Aleksandra Lipińska
PROJEKT OKŁADKI: Aleksandra Lipińska
TŁUMACZENIE: Katarzyna Liszyk

Wydanie I
Białystok 2021
ISBN 978-83-8168-971-7

Tytuł oryginału: *The Caregiver's Guide to Dementia:
Practical Advice for Caring for Yourself and Your Loved One*

Copyright © 2020 Rockridge Press, Emeryville, California

© Copyright for the Polish edition by Wydawnictwo Vital, Białystok 2021
All rights reserved, including the right of reproduction in whole or in part in any form.

Wszelkie prawa zastrzeżone. Bez uprzedniej pisemnej zgody wydawcy żadna część tej książki nie może być powielana w jakimkolwiek procesie mechanicznym, fotograficznym lub elektronicznym ani w formie nagrania fonograficznego. Nie może też być przechowywana w systemie wyszukiwania, przesyłana lub w inny sposób kopiowana do użytku publicznego lub prywatnego – w inny sposób niż „dozwolony użytek” obejmujący krótkie cytaty zawarte w artykułach i recenzjach.

Książka ta zawiera porady i informacje odnoszące się do opieki zdrowotnej. Nie powinny one jednak zastępować porady lekarza ani dietetyka. Jeśli podejrzewasz u siebie problemy zdrowotne lub wiesz o nich, powinieneś skonsultować się z lekarzem, zanim rozpoczniesz jakikolwiek program poprawy zdrowia czy leczenia. Dłożono wszelkich starań, aby informacje zaprezentowane w tej książce były rzetelne i aktualne podczas daty jej publikacji. Wydawca ani autor nie ponoszą żadnej odpowiedzialności za jakiegokolwiek skutki dla zdrowia, mogące wystąpić w wyniku stosowania zaprezentowanych w książce metod.

15-762 Białystok
ul. Antoniuk Fabr. 55/24
85 662 92 67 – redakcja
85 654 78 06 – sekretariat
85 653 13 03 – dział handlowy – hurt
85 654 78 35 – www.vitalni24.pl – detal
strona wydawnictwa: www.wydawnictwovital.pl
Więcej informacji znajdziesz na portalu www.odzywianie24.pl

PRINTED IN POLAND

**KAŻDEMU, kogo kochałam
i utraciłam:**

Mamie, Babuni, Pięknej Mary,
Szalonemu Rogerowi, Pannie Ray,
Dr T oraz „Bossowi”;
jesteście moimi świadkami.

Spis treści

Wprowadzenie.....	9
-------------------	---

CZĘŚĆ PIERWSZA: ZROZUMIEĆ DEMENCJĘ

Rozdział pierwszy: Jak wytłumaczyć demencję.....	13
---	----

Rozdział drugi: Opiekun rozpoczyna podróż.....	37
---	----

CZĘŚĆ DRUGA: OPIEKA NAD OSOBĄ Z DEMENCJĄ

Rozdział trzeci: Powszechnie występujące zmiany zachowań i wahania nastroju	55
--	----

Rozdział czwarty: Zmiany w życiu codziennym	89
--	----

Rozdział piąty: Aspekty prawne i finansowe	123
---	-----

Rozdział szósty: Opieka terminalna.....	149
--	-----

CZĘŚĆ TRZECIA: DBAŁOŚĆ O SIEBIE SAMEGO

Rozdział siódmy: Jak opieka nad chorym wpływa na ciebie	165
--	-----

Rozdział ósmy: Równowaga życiowa.....	179
--	-----

Rozdział dziewiąty: Zachowaj zdrowie i odporność.....	189
--	-----

Materiały	207
-----------------	-----

Bibliografia	213
--------------------	-----

Podziękowania	220
---------------------	-----

O Autorce	221
-----------------	-----

Wprowadzenie

Jeśli opiekujesz się osobą z demencją, to wspaniale, że sięgnąłeś po tę książkę. Cieszę się, że tu jesteś. Od bardzo dawna pracuję z osobami cierpiącymi na demencję oraz ich opiekunami. Uwielbiam pokazywać im, że szklanka jest do połowy pełna, że przed nimi jeszcze wiele dni i chwil pełnych radości.

Na stronicach tej książki znajdziesz obszernie informacje dotyczące sprawowania opieki nad osobami z demencją. Przyjrzyś się chorobom, które powodują demencję oraz metodom ich leczenia. Przebrniesz przez kwestie powszechnie występujących zmian, jakie zachodzą w życiu osób z demencją, i dowiesz się, jak zapewnić im odpowiednie wsparcie. Istotnym czynnikiem jakości życia twoich bliskich jest również twoja stabilność psychiczna, zatem pomówimy też – i to niemało – o twoim dobrym samopoczuciu.

Omawiając każde z zagadnień, dołączyłam listę działań, które możesz podjąć, by poprawić własny stan zdrowia i poziom opieki, który zapewniasz swemu bliskiemu. Znajdziesz tam porady dotyczące tego, co można zrobić i jak rozmawiać z chorym, a także wskazówki odnośnie kwestii, które warto poruszać z lekarzami i innymi pracownikami ochrony zdrowia, prawnikami, księgowymi, terapeutami oraz przyjaciółmi.

Mam nadzieję, że poczujesz się lepiej przygotowany, by zmierzyć się z nową rzeczywistością, w jakiej znajduje się osoba, którą się opiekujesz. Przygotowałam dla ciebie informacje, z których możesz skorzystać w przyszłości, a które pozwolą ci przypomnieć sobie, że nadal masz różne opcje, nawet gdy czujesz, że jesteś ich pozbawiony.

Jako pielęgniarka z czterdziestoletnim stażem zajmowałam się setkami ludzi z demencją oraz ich rodzinami. Specjalizacja w tym

obszarze ochrony sprawiła, że zostałam certyfikowaną edukatorką w dziedzinie choroby Alzheimera.

Pracowałam także jako dyrektorka domu opieki długoterminowej oraz domu seniora w formule assisted living (mieszkań asekurowanych). Jestem jednym z założycieli internetowej grupy wsparcia, która obecnie skupia 50 tys. osób w ponad 100 krajach. Pracę mam we krwi.

Podczas wieloletniej pracy z osobami z demencją nauczyłam się, że jesteśmy czymś więcej niż tylko mózgi. Myśli i język mogą pochodzić z wnętrza mózgu, ale nie jest to całokształt tego, czym jesteśmy – jesteśmy istotami czującymi i mamy dusze, które nie poddają się działaniu żadnej choroby na poziomie fizycznym.

Kiedy nadejdzie dzień, w którym poczujesz, że tracisz swego podopiecznego, pamiętaj o jego duszy. Zapamiętaj jego wartość. Zapamiętaj jego życiowe priorytety. Zapamiętaj uczucia, które razem dzieliliście.

Demencja nie może zniszczyć żadnej z tych rzeczy. Istnieją one niezależnie od czasu i przestrzeni. Trzymaj się ich.

Wiedz, że bez względu na to, jak odległy zaczniesz ci się wydawać twój podopieczny, nadal będzie przy tobie. Będzie czuł i wiedział, że jesteś obok i że robisz wszystko, co w twojej mocy.

Może nie będzie w stanie powiedzieć ci, co czuje w taki sposób, jak dawniej, ale demencja nie wymazuje bliskiej ci osoby. Ona nadal tam jest i cię kocha. Nic nigdy tego nie zmieni.

Życzę ci wszystkiego najlepszego w twojej podróży polegającej na sprawowaniu opieki nad chorym. Zaslugujesz na ogromny szacunek. Nie opuszczaj nigdy swego bliskiego, on nadal tam jest. I nigdy nie wątp w to, że choć mózg czasem czegoś nie pamięta, serce nigdy nie zapomina.

CZĘŚĆ PIERWSZA

ZROZUMIEĆ DEMENCJĘ

ROZDZIAŁ PIERWSZY

JAK WYTŁUMACZYĆ DEMENCJĘ

BOB

Bob był emerytowanym inżynierem z doktoratem w dziedzinie inżynierii termalnej Uniwersytetu Stanforda. Pracował w biurze gubernatora stanu Kalifornia w komisji ds. alternatywnych źródeł energii. Przejście na emeryturę wydawało mu się nieciekawą opcją. Ale jego żona, Gloria, domagała się realizacji obietnicy o podróżach, którą złożyli sobie, kiedy byli jeszcze młodzi.

Kilka miesięcy po przejściu Boba na emeryturę Gloria zaczęła zauważać, że czasami, w różnych sytuacjach robi on dziwne komentarze. Któregoś dnia musiał zadzwonić do AAA (Amerykańskiego Stowarzyszenia Automobilowego), bo gdy był w trasie na Drodze nr 15 zabrakło mu nagle benzyny. A zawsze utrzymywał swój samochód w idealnym stanie i zawsze miał pełen bak. Potem zaczęły pojawiać się zawiadomienia o przekroczeniu limitu na ich koncie bankowym. Taki bystry biznesmen jak Bob nigdy nie doprowadzał do takich sytuacji.

W dniu, w którym Bob wyszedł po mleko, a skończył w Walmarcie dwa miasta dalej, Gloria postanowiła interweniować. Coś było nie tak i Bob musiał pójść do lekarza, czy tego chciał, czy nie. Bob zgodził się dla świętego spokoju, ale czuł wewnętrzny niepokój.

A jeśli naprawdę coś było nie w porządku? Co, jeśli te incydenty były czymś więcej niż tylko normalnym napięciem związanym z przejściem na emeryturę? Na pierwsze spotkanie Gloria czekała cała w nerwach. Przez cały czas miała jednak nadzieję, że robi z igły widły.

Demencja z definicji

Demencja nie jest chorobą. *Demencja* to termin obejmujący szerokie spektrum symptomów wywołanych schorzeniami mózgu. To utrata funkcji poznawczych. Funkcje poznawcze określają nasze zdolności do myślenia, zapamiętywania i logicznego rozumowania. Demencja często ujawnia się w postaci zapominania. Jednakże choroby mózgu mogą obejmować różne jego obszary, co skutkuje różnorodnymi objawami.

Może powodować trudności w kontrolowaniu emocji lub też znajdowaniu odpowiednich słów podczas wypowiedzi. Może objawiać się w postaci zmian osobowości lub niemożności skupiania uwagi i koncentracji. Problemy z rozumowaniem, prostym myśleniem lub przypominaniem sobie różnych rzeczy są cechami charakterystycznymi demencji.

Utrata funkcji poznawczych skutkuje nietypowymi zachowaniami. Kiedy obserwujemy je, oznacza to, że pojawiły się problemy z myśleniem, zapamiętywaniem i/lub logicznym rozumowaniem. Zakłócenia w działaniu tych funkcji wskazują, że choroba oddziałuje na mózg. Proces ten stanowi element jego niewydolności.

Niewydolność mózgu to termin, którego nie słyszymy zbyt często w kontekście demencji, ale właśnie niewydolność mózgu

jest tym, z czym mamy wówczas do czynienia. Wszyscy słyszeli chyba o niewydolności serca. Większość z nas słyszała o niewydolności nerek. Kiedy stan danego układu organizmu sprawia, że któryś narząd nie wykonuje swojej pracy w sposób prawidłowy, na określenie tej sytuacji używa się terminu *niewydolność*, ponieważ organ ten nie spełnia obecnie swojej funkcji. To samo może przydarzyć się mózgowi.

Demencja jest wynikiem niewydolności mózgu. Kiedy serce zawodzi, nie może prawidłowo pompować krwi do wszystkich części ciała. Kiedy zawodzą nerki, nie są w stanie odfiltrowywać toksyn i nadmiaru płynów z przepływającej przez nie krwi. Kiedy zawodzi mózg, człowiek nie jest w stanie trzeźwo myśleć, zapamiętywać ani logicznie rozumować. Osoba z demencją doświadcza właśnie niewydolności mózgu.

KIEDY TO NIE JEST DEMENCJA

Biorąc pod uwagę wszystkie mity narosłe wokół tematu demencji, warto jest pomówić o tym, co wcale nie jest demencją. Problemy ze zdrowiem psychicznym, takie jak depresja lub zaburzenia lękowe, mogą imitować demencję. Badanie każdej osoby wykazującej symptomy demencji powinno obejmować także analizy mające na celu wykluczenie tych stanów.

Łagodne zaburzenia funkcji poznawczych (ang. mild cognitive impairment; MCI) to diagnoza, której towarzyszy sporo nieporozumień. Wiele osób uważa, że MCI jest wczesnym stadium choroby Alzheimera. Jednak takie stwierdzenie nie jest poprawne. Łagodne zaburzenia funkcji poznawczych obejmują objawy, które wykraczają poza normalne zmiany związane z procesem starzenia się.

ROZDZIAŁ CZWARTY

ZMIANY W ŻYCIU CODZIENNYM

CARL

„Przecież brałem już dzisiaj prysznic”. „Mówiłam ci, Carl. Nie brałeś prysznicza już od tygodnia. Zaczynasz brzydko pachnieć. Dlaczego musisz wszystko tak utrudniać? To nie-dorzeczne”. Judy rozłożyła ręce w geście obrzydzenia i skierowała się do ogrodu. Carl zastanawiał się, dlaczego jego żona chciała, aby wziął dwa prysznicze tego samego dnia. Bardzo nie lubił, kiedy się złościła. Właśnie wtedy usłyszał w telewizorze muzykę i poszedł zobaczyć, co to jest.

Ręce Judy trzęsły się tak bardzo, że ledwie mogła zapalić papierosa. Rzuciła palenie sześć miesięcy temu, ale dzisiaj wszystko było zbyt przytłaczające, aby sobie z tym poradzić. Nie wiedziała, czy bardziej złościła się na Carla, czy na siebie.

Zaczął się tego ranka. Judy zeszła do kuchni i zobaczyła, że Carl nalewa mleko do miski z resztkami fasolki szparagowej. Następnie zaczął ją jeść palcami. Przypuszczała, że powinna się cieszyć, że jadł cokolwiek. Miał 188 cm wzrostu i schudł do 77 kg.

Tego popołudnia ich córka Jenny zadzwoniła, aby powiedzieć, że coś jej wypadło i nie będzie mogła posiedzieć z tatą w sobotę. Plany Judy, by zrobić sobie przerwę, właśnie wyparowały. „Dobrze, że jeszcze niczego konkretnego nie zaplanowałam”, wymruczała pod nosem Judy.

Kiedy Judy odłożyła słuchawkę, weszła do salonu. Siedział tam Carl i z uśmiechem na ustach oglądał teleturniej. Był nieświadomy kałuży moczu pod jego krzesłem. Wtedy właśnie zaczęła się walka o wzięcie prysznicza.

Judy wiedziała, że Carl nie mógł nic poradzić na to, jaki się stał. Każdego dnia powtarzała sobie, że dziś nie straci panowania nad sobą. Starła się zapamiętać te wszystkie rzeczy, które wyczytała w Internecie. Miała zamiar ze wszystkim sobie poradzić. „Och, do diabła”, pomyślała. „Myślę że dzisiaj nie jest jeszcze ten dzień”. Zgasiła papierosa i powlokła się z powrotem do kuchni. Czas zrobić obiad.

Posiłki i odżywianie

Prawidłowe odżywianie osób z otępieniem może stać się poważną zagwozdką. Na dobrze zbilansowaną dietę nasze ciała reagują większą energią i lepszą fizyczną kondycją. To samo dotyczy osób, u których rozwija się demencja. Ale kiedy, jeśli w ogóle, restrykcje dietetyczne nie mają żadnego sensu u osób w stanie terminalnym?

Większość osób z demencją odczuwa brak apetytu, co często spowodowane jest spadkiem percepcji sensorycznej. Na ochotę na jedzenie wpływ mają zapach, smak oraz prezencja posiłku. Choroby mózgu i normalne procesy starzenia przytępiają te zmysły. Zanika umiejętność rozróżniania smaków, a ostatnim rozpoznawalnym smakiem jest słodycz.

Utrata pamięci i dezorientacja czasowa też tu nie pomagają. Twój bliski może nie pamiętać o jedzeniu albo może zapomnieć, że właśnie zjadł obfity posiłek. Powodem do złości może być

przykładowo frustracja spowodowana tym, jak używać widelca. Taka osoba może być głodna, ale odmówi zjedzenia posiłku, bo nie pamięta, jak się używa sztućców.

Mamy zatem osobę, której mózg nie sygnalizuje już, kiedy powinna przestać jeść. Taka osoba ciągle szuka też czegoś do przekazania. Nie może oprzeć się temu pragnieniu, tak samo jak nie jest w stanie zapamiętać, jaki jest dzień tygodnia. Jest to objaw niewydolności mózgu. Konieczne może się okazać zamknięcie spiżarni lub lodówki. Pamiętaj, by mieć łatwy dostęp do przekąsek, ale tylko tych i w takiej ilości, jaka jest potrzebna twojej bliskiej osobie.

Spożywanie odpowiedniej ilości płynów jest wyzwaniem dla wielu z nas, ale w przypadku osób z demencją płyny mają znaczenie kluczowe. Płyny pomagają przepłukiwać drogi moczowe, co zmniejsza infekcje tego obszaru; pomagają utrzymać odpowiednie ciśnienie krwi, co zapobiega nagłym upadkom; wspomagają trawienie i zmniejszają zaparcia.

Zapobieganie odwodnieniu u osoby z demencją to wyzwanie dnia codziennego. Tacy pacjenci zapominają bowiem, że obok stoi szklanka z wodą. Nie zawsze też odczuwają pragnienie. Napoje, których picie dawniej sprawiało przyjemność, teraz wydają się nie mieć smaku. Ciągłe nagabywanie chorego o wypicie kilku łyków płynu jest frustrujące zarówno dla osoby z demencją, jak i opiekuna. Wystarczy, by doprowadzić opiekuna do szału.

Osoby z demencją tracą w końcu umiejętność przełykania. Czynności jedzenia i picia wymagają odpowiednich sygnałów z mózgu, by aktywować odpowiednie mięśnie szyi i gardła. Kiedy sygnalizacja ta zawodzi, chory nie wie, co zrobić z pokarmem lub napojem, jaki ma w ustach.

Na tym etapie mający dobre intencje, ale niedoinformowany lekarz może zaproponować zgłębnik do karmienia pacjenta. W 2014 roku Amerykańskie Towarzystwo Geriatryczne przedstawiło swoje

stanowisko wyrażające sprzeciw wobec stosowania zgłębnika w zaawansowanej demencji. Liczne badania dowodzą, że zgłębniki do karmienia nie wydłużają oczekiwanej długości życia pacjenta. Powodują tylko więcej cierpienia w tym czasie, który mu pozostał.

CO MÓWIĆ

- „Zobacz, tato. Dziś na kolację jest pieczeń i puree ziemniaczane, twoje ulubione danie!” Ogłoś to, stawiając przed chorym talerz z posiłkiem.
- „Babciu, wolisz lemoniadę czy sok?” Pozwól swemu bliższemu na dokonywanie wyborów odnośnie jedzenia lub picia. Pytanie „Co chcesz zjeść na obiad?” obejmuje zbyt wiele opcji. Staraj się zawęzić możliwości wyboru.
- „Mamo, weź kilka łyków herbaty. Lekarz mówił, że to bardzo ważne dla twego zdrowia”. Przypominaj o wypiciu choćby kilku łyków napoju przynajmniej raz na godzinę.

CO ROBIĆ

- Postaraj się, by czas posiłku był spokojny i niespieszny. Wyłącz telewizor i wyeliminuj wszelkie inne źródła hałasu. Cicha, delikatna muzyka może pomóc uspokoić pacjenta i sprzyja efektywniejszemu spożywaniu posiłków. Podczas jedzenia postaraj się zachować czystość i porządek na stole, by nic nie rozpraszało uwagi chorego. Spożywaj posiłki razem ze swoim bliskim, by mógł się wzorować na tobie podczas jedzenia.

- Serwuj na talerzu nie więcej niż trzy potrawy jednocześnie. Podawaj małe porcje, które można zjeść w krótkim czasie. Dbaj o różnorodność kolorów i tekstur pokarmów. Zawczasu pokrój jedzenie na małe kawałki. Pokrojenie jedzenia wcześniej, a nie krojenie w trakcie posiłku, sprzyja zachowaniu godności chorego.
- Jeśli możesz, używaj talerzy w kolorze czerwonym. Badania wykazały, że użycie czerwonej zastawy stołowej może pomóc zwiększyć spożycie posiłku. Zanim kupisz nową zastawę w tym kolorze, wypróbuj jednorazowe talerze w tym kolorze.
- W przypadku jedzenia poza domem możesz zastosować następujące wskazówki:
  - Postaraj się zaplanować posiłek poza godzinami największego ruchu w restauracjach.
  - Poproś obsługę o stolik w najcichszym miejscu, by zminimalizować ilość czynników, które mogą rozpraszać chorego.
  - Z menu wybierz dwie pozycje, które zaoferujesz swemu bliższemu. Wybieraj potrawy, które można jeść ręką, bez użycia sztućców – zwłaszcza jeśli sprawia to choremu trudności.
  - Możesz zamówić dania z menu dziecięcego, aby wielkość porcji nie była przytłaczająca. Możesz też poprosić obsługę, by rozdzieliła porcję – część umieściła na talerzu, a część w pudełku do zabrania na wynos.
  - Noś ze sobą niewielkie karteczki informacyjne, które możesz dyskretnie pokazać obsłudze. Mogą zawierać takie informacje, jak: „Mój towarzysz cierpi na demencję. Może reagować z opóźnieniem lub może być dezorientowany. Bardzo pomocne będzie państwa zrozumienie i okazanie cierpliwości”. Takie karteczki możesz wydrukować samodzielnie lub zamówić ich wydruk

w dowolnej firmie poligraficznej. Miej je ze sobą, gdziekolwiek wybierasz się ze swoim bliskim, mogą bowiem pomóc w poinformowaniu innych o waszej sytuacji. U mnie się bardzo sprawdziły.

- Używaj kubków z pokrywką, które zapobiegają rozlewaniu płynu. Używaj też misek – łatwiej z nich jeść niż z talerzy. Łyżki będą łatwiejsze w obsłudze niż widelce. Gdy jedzenie za pomocą sztućców okaże się zbyt skomplikowane, podawaj potrawy, które można jeść ręką. Poszukaj w Internecie pomysłów na takie przekąski.
- W ciągu dnia proponuj bliskiemu jego ulubione przysmaki. Jeśli będzie odmawiał spożycia innych pokarmów niż słodczy, pamiętaj, że to lepsze niż nic. Słodczy to smak, którym twój bliski nadal może się cieszyć. Lody mogą być twoim przyjacielem. Wymieszaj je z odrobiną odżywki białkowej w proszku i pełnotłustym mlekiem, a uzyskasz wartościowy koktajl mleczny.

O CO ZAPYTAĆ LEKARZA

- Czy są jakieś preparaty witaminowe lub suplementy, które powinienem podawać memu bliskiemu?
- Czy koktajle zamiast posiłków to bezpieczna opcja?
- Mój bliski ma cukrzycę. Czy powinienem go powstrzymać przed jedzeniem słodczy? A co, jeśli słodczy to jedyna rzecz, którą je?
- Czy terapia mowy może pomóc w problemach z przełykaniem?

Gail Weatherill jest certyfikowaną pielęgniarką od czterdziestu lat. Na przestrzeni minionych dwóch dekad wyspecjalizowała się w opiece nad osobami z demencją i współpracy z ich rodzinami. Była dyrektorką ds. pielęgniarstwa w placówce opieki społecznej, jest również certyfikowaną edukatorką w zakresie choroby Alzheimera. Obecnie pracuje z rodzinami i profesjonalnymi opiekunami jako coach i „pielęgniarka od demencji”.

**Opiekujesz się osobą z demencją?
Brakuje ci wsparcia, gdy codziennie musisz troszczyć się o chorego?
Nie wiesz, jak postępować w obliczu zmian zachodzących
w zachowaniu twojego bliskiego?
W tej książce znajdziesz wiele cennych wskazówek!**

Demencja obejmuje szerokie spektrum symptomów wywołanych schorzeniami mózgu. Prowadzą one do utraty zdrowia i zaburzenia funkcji poznawczych, takich jak zdolność do myślenia, komunikacji i logicznego rozumowania. Jednym z głównych objawów demencji są narastające problemy z pamięcią. Oprócz tego pojawiają się trudności w kontrolowaniu emocji, zmiany osobowości czy niemożność skupienia uwagi.

Wbrew pozorom demencja nie jest normalną częścią procesu starzenia. Owszem, podeszły wiek jest czynnikiem ryzyka, ale nie zawsze do niej prowadzi. Demencja nie tylko rzutuje na zdrowie osoby dotkniętej tą chorobą, ale też ma negatywny wpływ na życie jej opiekuna. Dlatego tak istotne jest, aby zadbać o równowagę ciała i umysłu ich obojga. Dzięki tej książce dowiesz się, jak powinna wyglądać opieka nad osobą z demencją. Poznasz choroby, które ją wywołują, a także metody ich leczenia. Zrozumiesz zmiany zachodzące w osobie zmagającej się z tą chorobą i nauczysz się na nie odpowiednio reagować. Dysponując tą wiedzą, lepiej odnajdziesz się w nowej dla siebie rzeczywistości.

Demencja – nie zapomnij o chorym, pamiętaj o sobie!

Patroni:

Cena: 44,40 zł

ISBN: 978-83-8168-971-7

9 788381 689717